

ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ — ΕΝΤΟΥΑΡΝΤ ΜΠΕΡΝΑΪΣ

«Αυτό το προϊόν δεν είναι κάτι που απλά το θέλεις. Είναι κάτι που αν το αποκτήσεις θα αισθανθείς καλύτερα!».

Η υπέρτατη αρχή του καταναλωτισμού. Εμπνευστής της υπήρξε ο Edward Louis Bernays.

Μέχρι τη διατύπωση αυτής της αρχής η Αγορά στηριζόταν στην Ανάγκη. Οι άνθρωποι αγόραζαν και πουλούσαν ο,τι ήταν Αναγκαίο για τον εαυτό τους και τους άλλους. Και αυτή την ανάγκη την καθόριζε η φύση, το ένστικτο και η

ίδια η κοινωνία. Αλλά και η αξία των προϊόντων και αγαθών στηριζόταν στο πόσο αναγκαία ήταν. Για τη βιομηχανική εποχή αυτό δεν ήταν αρκετό. Η μαζική παραγωγή αγαθών δεν μπορούσε να στηρίζεται σε απλές ανάγκες. Χρειαζόταν νέες, πλασματικές!

Και ποιος ήταν ο Edward Louis Bernays;

Γεννήθηκε στις 22 Νοεμβρίου του 1891 στη Βιέννη. Οι γονείς του ήσαν Εβραίοι. Όπως και ο διάσημος θείος του, ο Σίγκμουντ Φρόιντ. Μητέρα του ήταν η Άννα Φρόιντ, αδελφή του Σίγκμουντ και ο πατέρας του, ο Ely Bernays ήταν αδελφός της Martha Bernays, της συζύγου του Βιεννέζου ψυχαναλυτή.

Το 1892 η οικογένεια Bernays φεύγει για μόνιμη εγκατάσταση στη Νέα Υόρκη. Το 1912 ο Edward αποφοιτά από το πανεπιστήμιο Cornell έχοντας σπουδάσει γεωπόνος όμως τελικά επιλέγει να δουλέψει αρχικά ως δημοσιογράφος και λίγο αργότερα ως ατζέντης και υπεύθυνος δημοσίων σχέσεων θεατρικών παραστάσεων, συναυλιών και παραστάσεων χορού.

Οι ιδέες και οι θεωρίες του θείου Σίγκμουντ θα επηρεάσουν πολύ

τον ανιψιό και ιδιαίτερα η θεωρία για το Ασυνείδητο. Σύντομα θα πέσει στα χέρια του το δοκίμιο του Gustave LeBon «Ψυχολογία της Μάζας» ενώ παράλληλα θα έλθει σε επαφή με τις ιδέες του πρωτοπόρου της νευροχειρουργικής Wilfred Trotter στο οποίο αναπτύσσεται η θεωρία του Γάλλου ψυχολόγου και κοινωνιολόγου για την «μέσα από το περίφημο βιβλίο «Ενστικτα του Οχλου σε καιρό Ειρήνης και Πολέμου» (“Instincts of the Herd in Peace and War ”).

Ο Edward Bernays αποφασίζει να δοκιμάσει στην πράξη αυτές τις θεωρίες ενώ ταυτόχρονα είναι αυτός που κάνει δημοφιλείς τις ιδέες του Σίγκμουντ Φρόιντ στις ΗΠΑ.

Χρησιμοποιώντας ψυχαναλυτικές και κοινωνιολογικές θεωρίες γίνεται ο «πατέρας» της «ψευδοεπιστήμης» των Δημοσίων Σχέσεων οργανώνοντας τις πρώτες εκστρατείες πειθούς στην βορειοαμερικανική ήπειρο. Ονομάζει δεν τις τεχνικές του «Μηχανική της Συναίνεσης» υποστηρίζοντας μάλιστα ότι αυτές αποτελούν και την “ουσία της Δημοκρατίας”. Η συλλογιστική του είναι απλή:

«Εφόσον γνωρίζουμε τους μηχανισμούς και τα κίνητρα του κοινού γιατί να μην μπορούμε να το ελέγχουμε και να το κατευθύνουμε όπου εμείς θέλουμε και μάλιστα χωρίς να το αντιληφθεί; Η πρόσφατες εφαρμογές της προπαγάνδας έδειξαν ότι αυτό μπορεί να συμβεί ως ένα σημείο και εντός κάποιων ορίων» αναφέρει στο βιβλίο του «Προπαγάνδα» το οποίο εκδίδεται το 1928 στη Νέα Υόρκη.

Το 1917 ο τότε Πρόεδρος των ΗΠΑ Woodrow Wilson αναθέτει στον δημοσιογράφο George Creel τη δημιουργία της Επιτροπής Δημόσιας Ενημέρωσης (Committee on Public Information) που στόχο έχει να μετατρέψει τους ειρηνόφιλους Αμερικανούς πολίτες που ήταν αντίθετοι στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο «σε ορδή φανατικών κατά της Γερμανίας». Βασικά μέλη της Επιτροπής ορίζονται οι Carl Byoir, John Price Jones, Robert Lansing (Υπουργός Εσωτερικών), Newton D. Baker (Υπουργός Πολέμου), Josephus Daniels και βέβαια ο Edward Bernays (Υπουργός Ναυτιλίας).

Ένα από τα πρώτα και ισχυρότερα όπλα τα οποία επιστρατεύει η CPI είναι το ίδιο το Hollywood οι παραγωγοί του οποίου αρχίζουν να χρηματοδοτούν ταινίες μίσους για τους Γερμανούς (ενδεικτικά: *The Claws of the Hun*, *The Prussian Cur*, *To Hell With The Kaiser*, and *The Kaiser, the Beast of Berlin*).

Με την καθοδήγηση του έμπειρου George Creel και του Edward Bernays αρχίζουν σύντομα να προωθούνται στα ΜΜΕ ψεύτικες ιστορίες και φωτογραφίες-«μαϊμού» με Γερμανούς στρατιώτες να σουβλίζουν μωρά με τις ξιφολόγχες τους και να βιάζουν γυναικόπαιδα. Ταυτόχρονα οι αμερικανικές πόλεις γεμίζουν με ανώνυμες προκηρύξεις που προειδοποιούν τους πολίτες πως ίσως ανάμεσά τους να υπάρχουν Γερμανοί κατάσκοποι.

Δεκάδες «πατριωτικές» οργανώσεις ξεφυτρώνουν απ' άκρη σ' άκρη των ΗΠΑ, με ονόματα όπως *American Protective League* ή *American Defense Society*. Οι οργανώσεις αυτές παρακολουθούν ανύποπτους πολίτες, παγιδεύουν τηλέφωνα και ανοίγουν την αλληλογραφία ιδιωτών και επιχειρήσεων. Οποιοσδήποτε υποστηρίζει την ειρήνη, κριτικάρει τους Συμμάχους ή αμφισβητεί τις αποφάσεις της κυβέρνησης, θεωρείται είτε κατάσκοπος είτε προδότης τους έθνους. Χιλιάδες αμερικανογερμανοί περνούν δύσκολες ώρες, χάνουν τις δουλειές τους και εξευτελίζονται καθημερινά καθώς μέλη αυτών των παρακρατικών, στην ουσία, οργανώσεων τους εξαναγκάζουν να ασπάζονται την αστερόεσσα, να τραγουδούν το εθνικό ύμνο ή να αγοράζουν τα περίφημα ομόλογα υπέρ του Πολέμου.

Η Επιτροπή Δημόσιας Ενημέρωσης (*Committee on Public Information*) χρησιμοποιεί όλα τα μέσα για να επιτύχει τους σκοπούς της: αγορασμένα άρθρα στον Τύπο, αφίσες, ραδιόφωνα, τηλεγραφήματα, κινηματογραφικές ταινίες και σποτ, εξαγορά δημοσιογράφων. Όμως πάνω από όλα χρησιμοποιεί τον εθελοντισμό.

Εβδομήντα πέντε χιλιάδες εθελοντές οργανώνονται σε μικρές ομάδες τους περίφημους *Four-minute men* οι οποίοι οργάνουν της Ηνωμένες Πολιτείες εκφωνώντας σύντομες ομιλίες υπέρ του πολέμου. Μέσα σε ενάμιση μόλις χρόνο έχουν περάσει από 5.200

πόλεις και χωριά και έχουν εκφωνήσει 755.190 τέτοια κηρύγματα μίσους.

Στο ίδιο διάστημα έχουν δημιουργήσει είκοσι «υποκαταστήματα» ενώ έχουν τοποθετήσει εκπροσώπους τους και σε ξένα κράτη. Δημιουργείται επίσης και η Υπηρεσία Εικόνων και Φωτογραφιών που προωθεί τις «επίσημες» φωτογραφήσεις από τα μέτωπα του πολέμου. Στην Υπηρεσία αυτοί εργάζονται διάσημοι σχεδιαστές και σκιτσογράφοι της εποχής όπως οι Charles Dana Gibson, James Montgomery Flagg, Joseph Pennell, Louis D. Fancher, και N. C. Wyeth.

Η Επιτροπή ουσιαστικά παύει να λειτουργεί τον Νοέμβριο του 1918, μέχρι δηλαδή το τέλος του Α' Παγκόσμιου Πολέμου και την υπογραφή της συνθήκης ανακωχής. Επίσημα διαλύεται στις 21 Αυγούστου του 1919.

Κι έτσι, η νεότευκτη βιομηχανία των Δημόσιων Σχέσεων, εμπνευστής της οποίας υπήρξε ο Edward Bernays κατήγαγε την πρώτη περιφανή της επιτυχία: τη συντριβή των Γερμανών. Εντός και εκτός των ΗΠΑ και βέβαια τη δημιουργία ενός φιλοπόλεμου Κράτους-Ιέρακα που από εδώ και πέρα θα θεωρεί χρέος του να επεμβαίνει όπου θεωρεί ότι θίγονται οι βασικές του ιδεολογικές και –πολύ περισσότερο- επιχειρηματικές γραμμές. Βεβαίως με τον τρόπο αυτό οι ΗΠΑ –ελέω Προπαγάνδας- θα συμβάλουν στην άνοδο του Ναζισμού στη Γερμανία αλλά αυτά για τους Δημοσιοσχετίστες της Ουάσιγκτον ήταν «ψιλά γράμματα».

Κι αν και η Επιτροπής Δημόσιας Ενημέρωσης (Committee on Public Information) καταργείται το 1919, είναι ένα χρόνο μετά, το 1920 που ο πρόεδρος Γούντροου Ουίλσον θα “προωθήσει για πρώτη φορά την αντίληψη της «εξαγωγής» του αμερικανικού μοντέλου δημοκρατίας” σε λαούς που είτε το επιθυμούν είτε ...όχι. “Οι επεμβάσεις στις αρχές του 20ου αιώνα στο Μεξικό, στην Αϊτή, στη Δομινικανική Δημοκρατία έγιναν υπό το πρόσχημα της εγκαθίδρυσης της Δημοκρατίας. Η σημερινή επίκληση της δημοκρατίας από τον Λευκό Οίκο, για να νομιμοποιήσει πολέμους όπως στο Αφγανιστάν ή στο Ιράκ, γίνεται με τους όρους εκείνου του καιρού και ειδικά του Ουίλσον”. (Γιώργος Χ. Παπασωτηρίου,

(HOMO AMERICANUS, Τα χαρακτηριστικά της αμερικανικής ιδιαιτερότητας, εκδ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ, 2008, σελ. 273).

Ταυτόχρονα η Προπαγάνδα (βλέπε Δημόσιες Σχέσεις) θα αντικαταστήσει τη βία εναντίον του εργατικού κινήματος (με τους περισσότερους νεκρούς από οποιαδήποτε βιομηχανική χώρα) δημιουργώντας τις προϋποθέσεις του λεγόμενου «κοινωνικού αυτοματισμού», αυτού που δεκαετίες αργότερα θα χρησιμοποιήσει επιτυχώς η Μάργκαρετ Θάτσερ για να συντρίψει τους Βρετανούς ανθρακωρύχους. Ο «κοινωνικός αυτοματισμός» θα δοκιμαστεί για πρώτη φορά το 1936 κατά τη διάρκεια της μεγάλης απεργίας στο Μοχόκ της Πενσυλβάνια για να στραφεί η κοινή γνώμη εναντίων των απεργών (Mohawk Valley Formula).

Ομως εκτός από τη Θάτσερ, ο Edward Bernays είχε έναν ακόμη μεγάλο θαυμαστή: τον Γιόζεφ Γκέμπελς, υπουργού Διαφωτισμού και Προπαγάνδας του Γ' Ράιχ! Αυτά όμως -όπως και τις στενές σχέσεις Φιλελευθερισμού και Ναζισμού- στη συνέχεια...

Πηγή/φωτό: Naftilos.blogspot